

Підсекція «Нормативно-правове забезпечення підприємств»

УДК 342.7

СУТНІСТЬ ТА ПІДСТАВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

Студ.Г.В. Агашкова, гр.БП-1-16

Науковий керівник доц. М.С. Удовик

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою дослідження є питання ускладнення міжсуб'єктного спілкування, соціальних взаємозв'язків, що обумовлює актуалізацію правових засад соціальної організації, яка набуває рис особливої правової реальності.

Завдання:

- проаналізувати загальні положення Конституції України щодо прав і свобод людини, її життя і здоров'я, честі та гідності, недоторканності і безпеки;
- визначити характерні ознаки найвищих соціальних цінностей в Україні, закріплених нормативно;
- розкрити обов'язки людини і громадянина, як специфічних правових явищ.

Об'єкт та предмет дослідження. Права, свободи і обов'язки людини і громадянина, як органічних складових елементів юридичної форми буття людини, її правової сутності, що виявляється у відносинах людини з іншими людьми, громадськими та політичними інститутами. Вони виражають правовий вимір існування особи в суспільстві, визначають і гарантують певну міру (норму) її свободи й відповідальності як учасника суспільних відносин. Ця норма має бути формальною, оскільки не повинна залежати від інших характеристик – раси, кольору шкіри, статі, політичних, релігійних та інших уподобань тощо, але водночас має власний зміст – свободу, що визнається непересічним надбанням з огляду на проблеми гармонійного розвитку як особистості, так і суспільства.

Методи та засоби дослідження. Лише на фундаменті і докола прав і свобод людини і громадянина може бути заснована і практично функціонувати правова демократична соціальна держава, яка визнається Конституцією України головним орієнтиром розвитку Української держави. Визнання і юридична захищеність прав і свобод людини і громадянина вважається головною ознакою правової державності, за якою остання істотно відрізняється від організації політичної влади, заснованої на будь-яких інших засадах, у тому числі — лише на законі, який може бути за умов авторитарного режиму і несправедливим.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Сучасне розуміння демократії передбачає разом з традиційними її формами бачення як однієї з її змістових форм юридичне забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина є одним з найважливіших принципів організації і практичного функціонування основних державно-правових інститутів, організації і діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування тощо.

Результати дослідження. Поняття прав і свобод людини і громадянина, безпосередньо пов'язане з гуманістичною сутністю і спрямованістю теорії держави і права, всіх галузей юридичної науки, є одним із центральних її понять, яке концептуально визначає подальший зміст і понятійну структуру правознавства. Вони виступають як одна із системотворчих ідей не тільки в процесі творення Конституції як акта установчої влади народу та основного закону країни, але і при конструюванні

окремих законів України, підзаконних нормативно-правових актів, які регламентують питання реалізації тих чи інших прав і свобод.

Отже, права і свободи людини і громадянина — це правові можливості (надбання), необхідні для існування і розвитку особи, які визнаються невід’ємними, мають бути загальними і рівними для кожного, забезпечуватись і захищатись державою в обсязі міжнародних стандартів.

Вперше в українській юридичній науці поняття “права людини”, їх характерні ознаки були розглянуті П. М. Рабиновичем.

Права людини — це її правові можливості (надбання). Права і свободи людини і громадянина окреслюють певну сферу автономного існування індивіда, його життєдіяльності як члена суспільства. Ці правові можливості мають розцінюватися як своєрідні юридичні блага, зміст яких полягає у встановленні і гарантуванні певних меж свободи/несвободи особи. Тому права і свободи людини і громадянина є органічною складовою юридичною частиною особистості як соціальної характеристики людини.

Права і свободи людини і громадянина є невід’ємними. Вони невід’ємні, оскільки становлять складову частину особистості, є її правовим надбанням, а тому людина як соціальна істота, яка позбавлена прав, не тільки безправна у вузькому юридичному розумінні, але й не може бути особистістю, бо не має можливостей для задоволення своїх потреб та інтересів. А в державно-організованому суспільстві правова характеристика особи покликана відігравати вирішальну роль, оскільки права і свободи людини і громадянина визначають найважливіші аспекти життєдіяльності людини у її відносинах з суспільством і державою.

Передусім права і свободи людини і громадянина є необхідними в екзистенціальному значенні як елемент соціального буття людини, без чого вона не може існувати як суб’єкт суспільних відносин, бути соціально і юридично дієздатною, реалізувати свою життєву програму. Тому перелік конкретних прав людини охоплює створення умов для задовільного існування і розвитку особи.

Висновки. Визнання державою прав і свобод людини і громадянина шляхом закріплення їх у Конституції та інших законодавчих актах є першим кроком до їх утвердження і реалізації. Однак тільки цим роль держави у сфері прав і свобод людини і громадянина не повинна обмежуватися. Вона має докладати всіх можливих зусиль для гарантування, охорони й захисту прав і свобод людини і громадянина, що визначає головний напрямок гуманізації держави, основні її гуманітарні характеристики. Так, згідно з приписами Конституції України права і свободи людини і громадянина повинні визначати зміст і спрямованість діяльності української держави, а їх утвердження і забезпечення розглядається як головний обов’язок держави.

Ключові слова: держава, свобода людини і громадянина, права людини, громадянство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. Офіційний текст. Коментар до законодавства України про права та свободи людини і громадянина. — К.: «Наукова думка», 1999.
2. Мінюков І. Теоретичні та історико-правові засади забезпечення органами державної влади прав і свобод людини і громадянина в Україні // Право України. — 2007. — №5. — с. 15–19.
3. Загальна декларація прав людини: Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року. — К: Укр. Правнича Фундація «Право», 1995.
4. Задорожня Г. Специфіка державного захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні // Право України. — 2008. — №1. — с. 28–30.